

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Rijksuitgaven

Aan de vaste Kamercommissies

Plaats en datum: Den Haag, 18 april 2024
Betreft: Verzoek van de commissie voor de Rijksuitgaven inzake invulling van de motie-Van Vroonhoven/Vermeer bij de behandeling van de verantwoordingsstukken begrotingsjaar 2023
Ons kenmerk: 2024Z06855/2024D015820

Geachte voorzitters,

De aangenomen motie-Van Vroonhoven/Vermeer (Kamerstuk 36470, nr. 6) constateerde dat de Najaarsnota 2023 liet zien dat het Rijk onvoldoende grip heeft op de rijksuitgaven en dat de Kamer onvoldoende in staat wordt gesteld om de effectiviteit en doelmatigheid van uitgaven te beoordelen. Om meer zicht te krijgen op de besteding van budgetten verzocht de motie de commissie voor de Rijksuitgaven om, in overleg met de Algemene Rekenkamer, een voorstel te doen voor een volledige doorlichting van de rijksuitgaven.

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft op 17 april 2024 de Kamer geïnformeerd over de uitvoering van de motie-Van Vroonhoven/Vermeer (Kamerstuk 31865, nr. 246). In aanvulling daarop informeert de commissie voor de Rijksuitgaven met deze brief de vaste commissies over de invulling van de motie bij de behandeling door die commissies van de verantwoordingsstukken over het begrotingsjaar 2023.

Na overleg met de Algemene Rekenkamer heeft de commissie voor de Rijksuitgaven op 11 april 2024 besloten om enkele acties in gang te zetten om het zicht op de effectiviteit en doelmatigheid van uitgaven te verbeteren. Daarbij kan voor de uitvoering van de motie het bestaande instrument van de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) volgens de commissie als uitgangspunt dienen. Met dat instrument heeft het kabinet een volledige (periodieke) doorlichting van ten minste het begrotingsgefinancierde deel van uitgaven en beleid voor ogen gehad. In de bijlage treft u een overzicht van de voorgenomen acties, onderverdeeld in acties gericht op het vergroten van inzicht in uitgevoerde en geplande evaluaties, het versterken van de rol van de Tweede Kamer en het verbeteren van de werking van het evaluatiestelsel.

De commissie hecht er daarbij aan dat voor de uitvoering van de motie wordt aangesloten bij de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling voor evaluatieonderzoek, zoals is vastgelegd in de Comptabiliteitswet 2016. Daarbij geldt dat ministers primair verantwoordelijk zijn voor het evalueren van het beleid, de minister van Financiën een regelgevende en toezichhoudende rol heeft en de Algemene Rekenkamer een controlerende verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van de doeltreffendheid en doelmatigheid van Rijksbeleid.¹ De Tweede Kamer heeft als medewetgever en controleur van de regering de taak te reflecteren op de uitkomsten van evaluaties, en waar nodig op grond daarvan de betrokken ministers ter verantwoording te roepen of zelf voorstellen te doen voor beter beleid.

¹ Zie in het bijzonder de artikelen 4.1, lid 1, 4.20, lid 2f en 7.16 van de Comptabiliteitswet 2016.

Aandacht voor beleidsevaluaties door rapporteurs verantwoordingsstukken

De commissie voor de Rijksuitgaven verzoekt u in dit kader om de door uw commissies aangewezen rapporteurs voor de jaarverslagen te vragen in hun onderzoek naar de kwaliteit van de verantwoordingsstukken dit jaar ook expliciet aandacht te besteden aan de uitkomsten van beleidsevaluaties² op enkele in termen van budgettaire en maatschappelijke relevantie belangrijke beleidsthema's. De commissie verzoekt u de rapporteurs te vragen daarbij ook expliciet aandacht te besteden aan de mate waarin het kabinet opvolging heeft gegeven aan eventuele aanbevelingen om de effectiviteit en doelmatigheid van beleid te vergroten, en wat er naar het oordeel van de rapporteurs nog gedaan zou kunnen worden om die effectiviteit en doelmatigheid te vergroten.

Rapporteurs kunnen hun bevindingen zoals gebruikelijk verwerken in hun rapportage voor de commissie en hun rapporteursinbreng namens de commissie uitspreken aan het begin van het debat over de verantwoordingsstukken. Daarnaast kan de commissie op voorspraak van de rapporteurs besluiten een brief aan de betrokken bewindspersonen te schrijven met aanvullende vragen over de uitkomsten van de door hen onderzochte beleidsevaluaties.

Bijeenkomst Auditcomité (rapporteurs begrotingen en jaarverslagen) 23 mei 2024

De commissie voor de Rijksuitgaven nodigt de rapporteurs voor de verantwoordingsstukken ook dit jaar uit voor de bijeenkomst van het Auditcomité. Die bijeenkomst vindt plaats op 23 mei, van 12:30-14:00 uur. Tijdens die bijeenkomst is er gelegenheid om de eerste indrukken en ervaringen met de onderzoeken naar de verantwoordingsstukken in commissies tot nu toe te delen, inclusief eerste observaties over de effectiviteit en doelmatigheid van de besteding van budgetten. Als gastspreker zal de president van de Algemene Rekenkamer, de heer Pieter Duisenberg, de opzet en de werking van het huidige evaluatiestelsel toelichten, inclusief verbeterpunten op het terrein van de verschillende vaste Kamercommissies.

Hoogachtend,

de voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,

J.C. Sneller

de waarnemend griffier van de commissie voor de Rijksuitgaven,

A.H.M. Weeber

² Zoals periodieke rapportages, beleidsdoorlichtingen, interdepartementale beleidsonderzoeken (IBO's) en andere beleidsevaluaties op beleidsthema's van budgettaire en maatschappelijk belang. Ook evaluaties die niet op de SEA zijn opgenomen, zoals doelmatigheidsonderzoek van bijvoorbeeld de Algemene Rekenkamer, kunnen nuttige inzichten opleveren.

Bijlage: Acties ter uitvoering van de motie-Van Vroonhoven/Vermeer

Om meer zicht te krijgen op de besteding van budgetten heeft de commissie voor de Rijksuitgaven in overleg met de Algemene Rekenkamer een voorstel uitgewerkt voor een volledige doorlichting van de rijksuitgaven.

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft besloten de motie langs de volgende lijnen uit te voeren, waarbij wordt aangesloten bij de begrotings- en verantwoordingscyclus:

1. Inzicht vergroten in uitgevoerde en geplande evaluaties;
2. Rol Tweede Kamer versterken;
3. Werking evaluatiestelsel verbeteren.

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft mogelijke acties geïdentificeerd die aansluiten bij de verantwoordelijkheidsverdeling van de verschillende partijen: vakministers, verantwoordelijk voor planning en uitvoering van evaluaties; de minister van Financiën verantwoordelijk voor regelgeving en toezicht; de Algemene Rekenkamer verantwoordelijk voor extern onderzoek en de Tweede Kamer voor controle van de regering en kaderstelling. De hiervoor bedoelde acties zijn vermeld in onderstaande tabel.

Activiteit	Wie	Wanneer
1. Inzicht vergroten in uitgevoerde en geplande evaluaties		
a. Opzet en werking evaluatiestelsel toelichten t.b.v. rapporteurs (jaarverslagen)	Algemene Rekenkamer	23 mei 2024 (Auditcomité)
b. Per begroting inzicht geven in de kwaliteit van de SEA-programmering: zijn er witte vlekken, wat heeft prioriteit gelet op risico's?	Algemene Rekenkamer	September 2024
c. Per begroting inzicht geven in opvolging aanbevelingen uitgevoerde periodieke rapportages/doorlichtingen en IBO's	Verzoek Commissie voor de Rijksuitgaven aan Financiën/vakdepartementen	September 2024
d. Format opstellen voor periodieke rapportages (vgl. evaluatie fiscale regelingen , incl. scores op bepaalde criteria)	Verzoek Commissie voor de Rijksuitgaven (i.o.m. Algemene Rekenkamer) aan Financiën	September 2024
e. Per begrotingshoofdstuk inzicht geven in uitgevoerde evaluaties, de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen en de opvolging aan de zijde van het kabinet	Verzoek Commissie voor de Rijksuitgaven aan Financiën/vakdepartementen	Voorjaar 2025
2. Rol Tweede Kamer versterken		
a. Vaste Kamercommissies (via rapporteurs) besteden in hun controle op de kwaliteit van de verantwoordingstukken aandacht aan uitkomsten beleidsevaluaties, inclusief opvolging aanbevelingen	Verzoek Commissie voor de Rijksuitgaven aan vaste Kamercommissies (rapporteurs jaarverslagen)	Mei/juni 2024
b. Opstellen handreiking voor parlementaire behandeling periodieke rapportages en IBO's (w.o. plannen van aanpak), incl. aandacht voor werkwijze en processen	Commissie voor de Rijksuitgaven en Algemene Rekenkamer	Zomer 2024

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ru@tweedekamer.nl

Activiteit	Wie	Wanneer
c. Vaste Kamercommissies (via rapporteurs) geven bij begrotingsbehandelingen aan welke evaluaties in de SEA naar oordeel commissie prioriteit hebben en welke onderwerpen, gelet op witte vlekken, alsnog opgenomen zouden moeten worden	Verzoek Commissie Rijksuitgaven aan vaste Kamercommissies (rapporteurs begrotingen)	September-December 2024
3. Werking evaluatiestelsel verbeteren		
a. (Mogelijk) onderzoek naar de kwaliteit van (selectie van) periodieke rapportages en onderliggende evaluaties	Algemene Rekenkamer	Middellange termijn
b. (Mogelijk) onderzoek naar toezichtrol Financiën	Algemene Rekenkamer	Middellange termijn